

Bezpieczeństwo seniorów - rozprawiamy się z oszustami

Projekt “Świadomy obywatel - Prawo do porady”

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Rządowy Program
Wspierania Rozwoju
Organizacji Pożytku
Publicznego
na lata 2022-2033

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
WSPIERANIA ROZWOJU ORGANIZACJI PORADNICZYCH NA LATA 2022-2033

mgr Anna Pasierb
moderator: Eliza Wypych
www.prawodoporady.pl
Infolinia 800 201 211

Metody stosowane przez sprawców

Przestępcy wykorzystują różnorodne „historie” oraz metody w celu uwiarygodnienia się jako członkowie rodziny osób pokrzywdzonych lub funkcjonariusze Policji. Cały proceder rozpoczyna się od rozmowy telefonicznej przeprowadzonej przez sprawcę pełniącego rolę tzw. „telefonisty”.

Rozmowa jest prowadzona w taki sposób, aby oszukiwana osoba uwierzyła, że rozmawia z kimś ze swojej rodziny i sama podała imię oraz inne dane, które pozwolą przestępcom wiarygodnie kontynuować dialog. Oszuści często podszywają się pod pracowników firm kurierskich, dostawców energii itp.

Sposoby na oszustwo

- “na wypadek”
- “na porwanie”
- “na zakup mieszkania lub ruchomości”
- “na zwrot długu”
- “na maklera”

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
WSPIERANIA ROZWOJU ORGANIZACJI PORADNICZYCH NA LATA 2022-2033

Odbiór środków

Gdy oszustowi udaje się nakłonić pokrzywdzonego do przekazania gotówki lub kosztowności, informuje go, że nie będzie mógł odebrać ich osobiście. Proponuje wówczas sposób przekazania innej osobie lub pozostawienia w umówionym miejscu, na przykład w koszu na śmieci. Celem przestępców jest skłonienie ofiary do oddania pieniędzy nieznanemu, mimo że będzie go widziała po raz pierwszy w życiu lub nawet wcale go nie zobaczy.

Osoba, która przychodzi po pieniądze od oszukanej osoby, czasem przekazuje swój telefon komórkowy, aby umożliwić kolejną rozmowę z rzekomym "wnuczkiem" lub inną osobą, co ma na celu wzmocnienie przekonania o konieczności przekazania środków. Ważne jest, aby zauważyć, że dzwonienie z telefonu "odbierającego" może być sygnałem, że coś jest nie tak, i należy natychmiast powiadomić policję. Gotówka i wartościowe przedmioty są przekazywane w miejscu zamieszkania osoby oszukanej, na ulicy lub w placówkach bankowych. Czasami sprawcy korzystają z taksówek, aby razem z ofiarą udać się np. do banku w celu dokonania przelewu i wypłaty gotówki.

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
WSPIERANIA ROZWOJU ORGANIZACJI PORADNICZYCH NA LATA 2022-2033

“Pożyczki” dla oszusta

“Pożyczki” udzielane są poprzez formę przelewów, również za pośrednictwem usług Poczty Polskiej oraz instytucji przekazujących pieniądze za granicę. Oszustwa mają miejsce poprzez nakłanianie osoby oszukiwanej do dokonania przelewu na rachunki bankowe prowadzone na “słupy”, czyli osoby, które otwierają konta bankowe na własne dane za niewielką opłatą, a następnie udostępniają je oszustom. W takich przypadkach udostępniane są również karty bankomatowe z kodami PIN, ułatwiające wypłatę gotówki. Pieniądze z tych rachunków są natychmiastowo wypłacane po zrealizowaniu przelewów przez oszukaną osobę. Często osoby bezdomne są wykorzystywane do otwierania tych “słupów”.

W sytuacji, gdy transakcje są dokonywane za pośrednictwem firm realizujących przekazy pieniężne, “telefonista” kontaktuje się z osobą oszukaną, nakłaniając ją do ujawnienia kodu umożliwiającego natychmiastową wypłatę pieniędzy. Po przeprowadzeniu oszustwa, “telefonista” często dzwoni ponownie, potwierdzając odbiór gotówki i obiecując szybki zwrot pożyczki/depozytu policyjnego. Takie działania powodują, że oszukani zdają sobie sprawę z przestępstwa dopiero w momencie, gdy nie otrzymują obiecanego zwrotu w ustalonym terminie.

Oszuści wywierają presję psychologiczną na swoje ofiary poprzez liczne połączenia telefoniczne w krótkich odstępach czasu lub długie rozmowy, uniemożliwiając osobie oszukiwanej rozłączenie się. Celem jest skłonienie jej do szybkiego przekazania pieniędzy oraz utrudnienie nawiązania kontaktu z policją lub członkami rodziny poprzez rzekome prośby o pomoc finansową. W przypadku wątpliwości co do tożsamości dzwoniącego, oszuści często sięgają po szantaż emocjonalny, takie jak płacz, błaganie o pomoc lub pozorowanie torturowania po rzekomym porwaniu.

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności

Rządowy Program
Wspierania Rozwoju
Organizacji Pożytku
Publicznego
na lata 2022-2033

Organizacje
Poradnicze

PRO CIVIUM

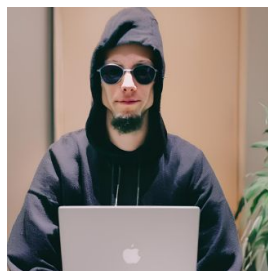
Podstawa prawna oszustwa

Oszustwo, popełnione metodą na tzw. „policjanta” lub „wnuczka”, to przestępstwo określone w art. 286 § 1 kodeksu karnego:

„Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”.

Przestępstwa internetowe

Spoofing

Spoofing to jedna z najczęściej stosowanych przez przestępców internetowych technik, mających na celu pozyskanie poufnych informacji. Ta metoda polega na wysyłaniu fałszywych wiadomości e-mailowych lub SMS-ów, które są bardzo podobne do komunikatów wysyłanych przez znane i zaufane firmy lub instytucje, takie jak banki, urzędy czy firmy kurierskie.

Czym dokładnie jest spoofing?

1. Przestępcy wysyłają wiadomość e-mailową lub SMS-a, który jest praktycznie identyczny z tym, który normalnie nadaje prawdziwy nadawca, na przykład firma kurierska, operator pocztowy, dostawca energii elektrycznej lub gazu.
2. Jeśli ofiara kliknie na umieszczony w wiadomości link, zostanie przekierowana na fałszywą stronę internetową, która jest wizualnie bardzo podobna do oryginalnej. Tam oszust pod pretekstem weryfikacji prosi ofiarę o podanie swoich danych osobowych, takich jak imię, nazwisko, adres, hasło, numer karty kredytowej, numer telefonu lub numer dokumentu tożsamości. Ponadto, podczas ataku komputer ofiary zostaje zainfekowany wirusem, który umożliwia przestępcy przejęcie kontroli nad urządzeniem i podszywanie się pod użytkownika podczas różnych czynności w internecie, np. wysyłanie e-maili w jego imieniu.

Warto zauważyć, że element zainfekowania wirusem odróżnia spoofing od phishingu, który ma na celu jedynie pozyskanie poufnych danych użytkownika.

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
ul. Chałubińskiego 10, 00-901 Warszawa

Rządowy Program
Wspierania Rozwoju
Organizacji Pożytku
Publicznego
na lata 2022-2033

ORGANIZACJE
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Phising

Phishing to oszukańcza praktyka online, w której osoba podszywa się pod instytucję lub osobę, aby wyłudzić poufne informacje. Często jest nazywany także "password harvesting fishing", ponieważ jego celem jest zdobycie haseł, numerów kart kredytowych i innych poufnych danych za pomocą różnych technik. W przeciwieństwie do spoofingu, phishing nie infekuje urządzeń złośliwym oprogramowaniem, ale zamiast tego manipuluje ludźmi, aby ujawnili poufne informacje, takie jak hasła do kont bankowych czy numery kart kredytowych.

Jak to działa?

1. Osoba przestępcza tworzy fałszywe kopie stron internetowych znanych instytucji, zazwyczaj banków, na przykład poprzez adresy internetowe podobne do oryginalnych,
2. Następnie przestępca wysyła e-maile, podszywając się pod prawdziwe instytucje, jak banki czy urzędy. Wykorzystuje autentyczne logo i styl komunikacji danej firmy, aby zyskać wiarygodność.
3. W mailach zawarte są linki prowadzące do fałszywych stron, gdzie ofiara jest proszona o podanie swoich danych osobowych, takich jak login, hasło, PIN czy dane karty kredytowej.

Oszustwo „na spadek”

„Na spadek” to intrygująca odmiana oszustwa, znana również jako oszustwo nigeryjskie, które wykorzystuje złożoną grę psychologiczną. W tym schemacie oszuści zazwyczaj kontaktują się ofiarę za pośrednictwem oficjalnego e-maila lub listu udającego wysłanego przez prawnika, często z zagranicy. W wiadomości informują, że osoba o identycznym nazwisku zmarła, pozostawiając ogromne dziedzictwo, które przekazuje właśnie adresatowi.

Ofiara jest zachęcana do zgłoszenia się do banku, aby odebrać spadek po spełnieniu kilku formalności oraz uregulowaniu różnych opłat. Te koszty wydają się niewielkie w porównaniu z obiecany dziedzictwem. Oszuści potwierdzają wiarygodność historii, wysyłając spreparowane certyfikaty i kopie dokumentów, które mają udowodnić prawdziwość transakcji.

To wyrafinowane działanie opiera się na manipulacji emocjami oraz nadzieją na niespodziewane bogactwo, jednakże w rzeczywistości prowadzi do finansowej straty dla ofiary.

Amerykański żołnierz

Oszuści, pozbawieni moralnych zahamowań, stosują popularną taktykę znaną jako oszustwo na rzekomego "amerykańskiego żołnierza". Z reguły szukają oni samotnych osób w sieci, nawiązując z nimi kontakt pod przykrywką bycia amerykańskim żołnierzem przebywającym aktualnie w misji poza granicami kraju. Wykorzystując zdjęcia znalezione w Internecie, kreują wizerunek żołnierza, który poprzez regularną korespondencję oraz wymyślone historie z życia, zdobywa zaufanie swojej ofiary. Następnie występuje z prośbą o finansowe wsparcie na zakup biletu powrotnego lub kosztowne leczenie. Gdy ofiara przekazuje pieniądze na konto oszusta, zostaje zmanipulowana i pozbawiona zarówno swoich uczuć, jak i środków finansowych. W ostatnim czasie pojawiły się również kobiety, podszywające się pod "lekarzy z amerykańskiej armii", które wyludniają pieniądze od mężczyzn.

KOMITET
DO SPRAW
POZYTYWNEGO
PUBLICZNEGO

Regionalny Program
Wsparzenia Rozwoju
Organizacji Poradniczych
14.04.2022-2023
Organizacje
Poradnicze

Oszustwo na zakup psa

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI - CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU WSPIERANIA ROZWOJU ORGANIZACJI PORADNICZYCH NA LATA 2022-2033

Buldog francuski suczka oddam

Lipno - 24 czerwca 2024

Za darmo

Oddam buldoga francuskiego

Warszawa, Targówek - Dzisiaj o 13:59

Za darmo

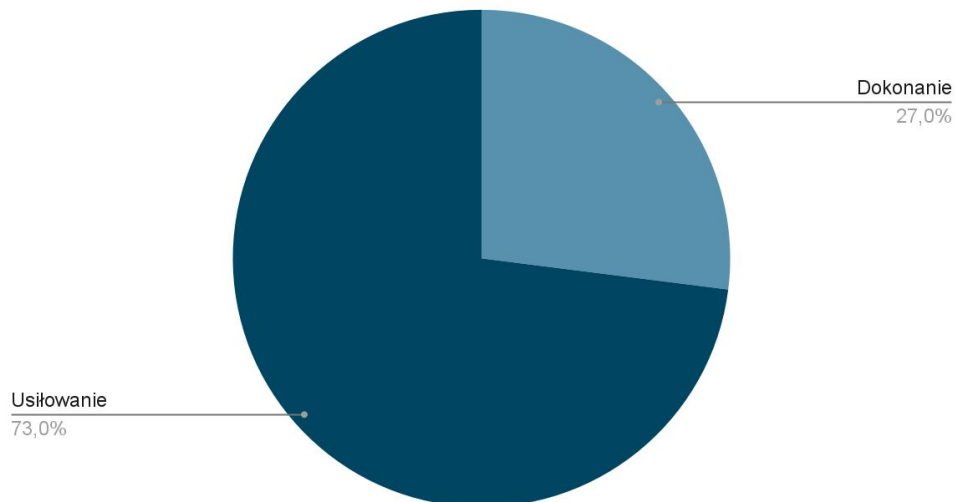

Na portalach takich jak OLX czy Allegro coraz częściej dochodzi do oszustw. Jednym z nich jest oferta oddania za darmo rasowego psa lub kota z zagranicy. Oszust zapewnia, że zwierzę ma wszystkie potrzebne szczepienia, dokumenty i rodowód, a transportem zajmie się specjalistyczna agencja. Klient musi jedynie opłacić koszty transportu. Po wpłacie pieniędzy przez Western Union do Kamerunu, oszust informuje, że zwierzę potrzebuje dodatkowych płatnych szczepień. Jeśli klient nie zapłaci, zwierzę trafi na kwarantannę. W ten sposób oszuści wyciągają kolejne pieniądze za nieistniejącego szczeniaka lub kotka.

Statystyki

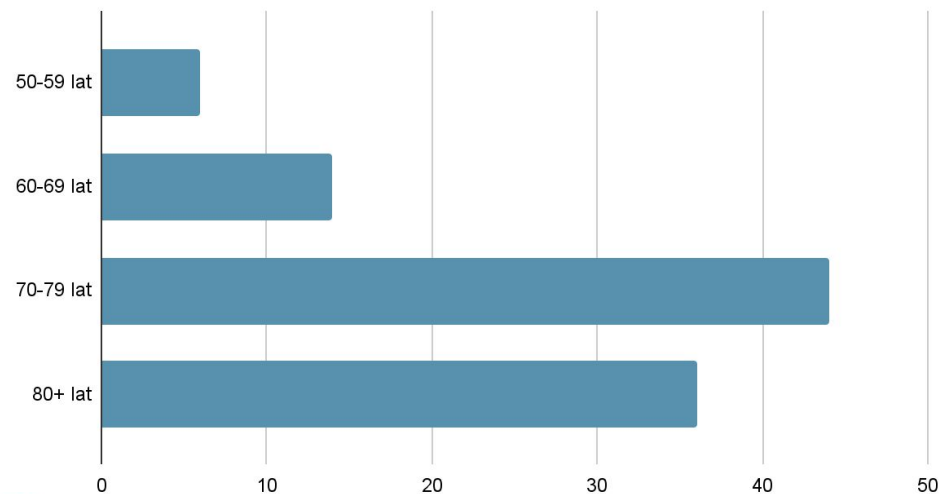
Points scored

Wiek osoby pokrzywdzonej

Points scored

Pamiętaj!

1. Zachowaj ostrożność w przypadku kontaktu z nieznanymi.
2. Unikaj przekazywania pieniędzy osobom, których nie znasz. Nie ufaj osobom, które podają się telefonicznie za krewnych lub przyjaciół.
3. Zawsze potwierdzaj prośbę o pomoc, kontaktując się osobiście: zadzwoń lub skontaktuj się bezpośrednio.
4. Uważaj na wszelkie telefoniczne prośby o pomoc, zwłaszcza z zagranicy, ponieważ mogą skutkować utratą pieniędzy.
5. Jeśli uznasz, że rozmowa jest podejrzana i masz wątpliwości co do jej autentyczności, niezwłocznie powiadom Policję pod numerami: 997 lub 112.

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
WSPIERANIA ROZWOJU ORGANIZACJI PORADNICZYCH NA LATA 2022-2033

Dziękuję za uwagę

mgr Anna Pasierb

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
WSPIERANIA ROZWOJU ORGANIZACJI PORADNICZYCH NA LATA 2022-2033

Źródła:

**Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. -
Kodeks karny,**

**K. Dudka, H. Paluszkiwcz,
Postępowanie karne, Wolters
Kluwer, Warszawa 2021, wyd. 5,**

glosseniora.pl

dokumentyzastrzezone.pl